

Hållbarhetsrapport 2025

Uppföljning av Program för social hållbarhet och folkhälsa 2030

Innehållsförteckning

Del 1. Inledning.....	3
Kort om programmet.....	4
Implementering, uppföljning och rapport.....	5
Målbarometern.....	6
 Del 2 - Uppföljning av målen.....	 7
Överskådlig bedömning.....	8
1. Demokrati och delaktighet.....	10
<i>Utvecklingen i Österåker.....</i>	<i>10</i>
<i>Så har kommunkoncernen arbetat.....</i>	<i>11</i>
<i>Utvecklingen i siffror.....</i>	<i>12</i>
<i>Urval av händelser.....</i>	<i>13</i>
2. Livslångt lärande.....	14
<i>Utvecklingen i Österåker.....</i>	<i>14</i>
<i>Så har kommunkoncernen arbetat.....</i>	<i>15</i>
<i>Utvecklingen i siffror.....</i>	<i>16</i>
<i>Urval av händelser.....</i>	<i>17</i>
3. Goda livsmiljöer.....	18
<i>Utvecklingen i Österåker.....</i>	<i>18</i>
<i>Så har kommunkoncernen arbetat.....</i>	<i>19</i>
<i>Utvecklingen i siffror.....</i>	<i>20</i>
<i>Urval av händelser.....</i>	<i>21</i>
4. Arbete och sysselsättning.....	22
<i>Utvecklingen i Österåker.....</i>	<i>22</i>
<i>Så har kommunkoncernen arbetat.....</i>	<i>23</i>
<i>Utvecklingen i siffror.....</i>	<i>24</i>
<i>Urval av händelser.....</i>	<i>25</i>
5. Goda levnadsvanor och meningsfull fritid.....	26
<i>Utvecklingen i Österåker.....</i>	<i>26</i>
<i>Så har kommunkoncernen arbetat.....</i>	<i>27</i>
<i>Utvecklingen i siffror.....</i>	<i>28</i>
<i>Urval av händelser.....</i>	<i>29</i>
 Del 3 - Arbetet framåt.....	 30
Prioriterade åtgärdsområden.....	31

Del I. Inledning

Kort om programmet

Program för social hållbarhet och folkhälsa 2030, som antogs av Kommunfullmäktige 2024, anger kommunens gemensamma riktning för att stärka jämlikhet, trygghet och goda livsvillkor i Österåkers kommun. Det samlar mål och prioriteringar som ska leda till ett socialt hållbart samhälle där alla invånare i Österåker ges möjlighet att må bra, utvecklas och leva ett hälsosamt och tryggt liv - hela livet.

Programmets innehåll

Programmet beskriver de långsiktiga ambitionerna för ett tryggt, aktivt och hälsosamt samhälle där skillnader i livsvillkor och hälsa minskar över tid. Arbetet bygger på en helhetssyn där sociala, ekonomiska och miljömässiga faktorer påverkar människors delaktighet, livskvalitet och framtidstro. Programmets fem målområden täcker centrala aspekter av social hållbarhet – från delaktighet och utbildning till trygghet, arbete, välfärd och levnadsvanor. Varje målområde innehåller fem mål som tydliggör vilken utveckling kommunen strävar efter till 2030. Målen följs i huvudsak upp med indikatorer, vilket gör det möjligt att bedöma utvecklingen över tid. Som styrande dokument för kommunens verksamheter och bolag ska programmet säkerställa ett samordnat och långsiktigt arbete. Genom att kombinera förebyggande och hälsofrämjande insatser med tidiga och riktade åtgärder är ambitionen att skapa bättre förutsättningar för jämlik hälsa och ett inkluderande samhälle.

Programmets trendindikatorer uppdateras årligen, medan en djupare analys av utfallet sker vartannat år. Uppföljningen ligger till grund för den fortsatta utvecklingen av insatser, prioriteringar och tvärsektoriella samarbeten. Den visar hur kommunen rör sig mot målen och på så vis även var det behövs ytterligare krafttag för att påskynda utvecklingen i önskvärd riktning. På så sätt utgör programmet ett viktigt verktyg i kommunens strategiska hållbarhetsarbete och ska bidra till en positiv samhällsutveckling för både dagens och framtidens invånare.

I en tid då världsläget präglas av ökade risker och ett allt större fokus på krisberedskap står det klart att social hållbarhet och god folkhälsa är grundpelare i ett motståndskraftigt samhälle. Genom att minska ojämlikhet, stärka trygghet och främja invånarnas hälsa bygger vi ett samhälle som bättre står emot och återhämtar sig från kriser.

Social hållbarhet och god folkhälsa är grundpelare i ett motståndskraftigt samhälle.

Implementering, uppföljning och rapport

Rapporten utgör den första uppföljningen av Program för social hållbarhet och folkhälsa 2030. Syftet med rapporten är att redogöra för utvecklingen i Österåkers kommun, hur kommunkoncernen har arbetat samt peka ut viktiga åtgärdsområden för arbetet framåt.

Implementering

Sedan programmets politiska antagande 2024 har ett brett och systematiskt implementeringsarbete genomförts. Fokus har legat på att säkerställa organisatorisk förankring, långsiktig styrning och goda förutsättningar för uppföljning. Genomförandet har hanterats inom strategigruppen för trygg och hållbar framtid, vilket har förankrat arbetet på strategisk nivå och integrerat det i kommunens övergripande styrning.

För att stärka samarbetet mellan olika verksamheter har en samverkansgrupp för social hållbarhet och folkhälsa vidareutvecklats. Gruppen har fått en tydligare operativ roll med fokus på analys, samordning och gemensamma lösningar. Riktade kommunikationsinsatser har genomförts internt, bland annat i form av workshops och fördjupade arbetsmöten. Syftet har varit att ge verksamheterna kunskap om programmets innehåll och mål samt tydliggöra hur de kan bidra inom ramen för sitt ordinarie uppdrag. Programmets indikatorer och innehåll har också lagts in i det digitala uppföljningsverktyget Målbarometern. Det gör det möjligt att följa upp arbetet på ett strukturerat och transparent sätt över tid.

Uppföljning

Resultatet inom respektive målområde har analyserats av samverkansgruppen för social hållbarhet och folkhälsa. Utfall och trender för programmets indikatorer har – ihop med analysgruppens erfarenheter, bedömningar och kompletterande beskrivningar av målarbetet – utgjort underlaget för uppföljningsarbetet. Uppföljningens slutsatser kommer att resultera i en handlingsplan, förankrad på tjänstemannanivå, som fastslår prioriterade åtgärder för att driva målarbetet framåt.

Rapport

Syftet med rapporten är att redogöra för utvecklingen i Österåkers kommun, sett till viktiga perspektiv inom social hållbarhet och folkhälsa. I rapporten lyfts utvecklingen i kommunens geografiska område de senaste åren och hur kommunkoncernen har arbetat inom samtliga målområden sedan programmets antagande 2024. Slutligen pekas föreslagna åtgärdsområden ut för arbetet framåt.

Uppföljningens slutsatser kommer att resultera i en handlingsplan som fastslår prioriterade åtgärder för att accelerera målarbetet.

Målbarometern

Att skapa ett långsiktigt hållbart Österåker handlar inte bara om att sätta ambitiösa mål – det handlar lika mycket om att regelbundet följa upp, lära, förstå och vidareutveckla. Österåkers kommun följer årligen upp hållbarhetsprogrammen via det digitala uppföljningsverktyget Målbarometern.

Syftet med Målbarometern är att visa hur utvecklingen går på lokal nivå och redogöra för hur kommunen arbetar för att nå uppsatta mål. Utöver att fungera som en effektiv samlingsplats för målarbetet avser Målbarometern att öka invånarnas insyn och delaktighet i kommunens utveckling.

Genom Målbarometern får kommunen en tydlig kompass som visar trender och status, vilket i sin tur kan peka ut var insatser behöver förstärkas. För att skapa transparens och delaktighet är Målbarometern öppen för alla.

Det finns ett brett utbud av indikatorer som kan påvisa såväl framsteg som utmaningar inom olika områden. En enskild indikator kan sällan ge en fullständig bild som svarar på om ett mål har uppfyllts, men lyfter fram någon aspekt som anses vara väsentlig för måluppfyllnad.

Målbarometern är ett levande verktyg. Indikatorer, kvalitativa beskrivningar och kommentarer (utlåtanden om utfall) uppdateras årligen. Utfallen används i sin tur för att identifiera viktiga fokusområden och åtgärder för arbetet framåt.

På Målbarometern hittar du:

- Information om kommunens fyra övergripande mål
- Information om nämndernas arbete med de övergripande målen
- Hållbarhetsprogrammets mål och indikatorer
- Status och kommentarer avseende de indikatorer som används för att följa utvecklingen
- Exempel på hur kommunen arbetar

Besök <https://osteraker.malbarometern.se/> för att ta del av utvecklingen!

Del 2. Uppföljning av målen

Överskådlig bedömning

På nästa sida presenteras en överskådlig trendstatus med en summerad redogörelse för målområdenas utveckling. Syftet med en överskådlig trendstatus är att ge en övergripande bild av utvecklingen inom programmets målområden. Den visar i första hand rörelsen – inte måluppfyllelsen – och kan fungera som ett navigationsverktyg i det långsiktiga arbetet.

Tolkning av överskådlig trendstatus för målen

Viktigt att ha med sig när man tolkar den överskådliga trendstatusen är att den i huvudsak avser påvisande trender under tidsperioden 2020-2025. Uppföljningen baseras på den data som fanns tillgänglig i början av januari 2026. Data för ett flertal indikatorer inkommer senare under årets gång. Den konstaterade trenden utgår från om det senast tillgängliga mätvärdet för respektive indikator har förbättrats, försämrats eller är oförändrat i förhållande till indikatorns referensvärde. För merparten av indikatorerna är basåret 2020.

Vänligen ha följande i åtanke när du tar del av överskådlig trendstatus:

- Trenden talar inte om ifall ett mål är uppfyllt eller ej, utan endast i vilken riktning en viktig aspekt för ett mål rör sig.
- En trend inom ett mål kan vara positiv då nivån är högre än utgångsvärdet, men utan att resultatet är gott i jämförelse med riket eller andra kommuner.
- Vice versa kan ett målområde visa på flera negativa trender, men fortfarande ha goda värden i jämförelse med riket eller andra kommuner.

Mätbarhet och trender utgör en viktig del av uppföljning för programmet. Att spegla trenderna är viktigt eftersom de visar rörelser, inte bara nivåer. Med hjälp av trenderna tillvaratar vi:

- Tidiga signaler
- Riktning och utvecklingsmönster
- Fördjupad förståelse av resultat
- Stöd för prioritering av åtgärder
- Transparens och spårbarhet över tid

Kort sagt bidrar trenderna till att förstå vart vi är på väg, inte bara var vi står idag. Jämförelser med riket, Stockholms läns kommuner och pendlingskommuner nära storstad kan sammanslaget ge en god bild av om utfallet för en indikator bedöms vara på en generellt god nivå eller ej.

Osäkerhet i statistik

Flera av indikatorerna bygger på urvalsundersökningar. Det betyder att skillnader i resultat mellan år ibland kan bero på slumpen. I vissa undersökningar redovisas osäkerheten, och där det är möjligt har hänsyn tagits till detta genom mer försiktiga formuleringar, till exempel att resultaten *indikerar* en förändring. I andra fall saknas uppgifter om osäkerhet. Vissa resultat har därför tolkats med viss försiktighet, eftersom både urval och bortfall kan ha påverkat utfallet. Vissa resultat bygger på register eller totalundersökningar som omfattar hela populationen och därför inte påverkas av urvalsosäkerhet. Däremot kan andra typer av osäkerheter uppstå, till exempel bortfall i totalundersökningar eller bristfälliga registreringar. Även ändrade definitioner kan påverka jämförbarheten över tid.

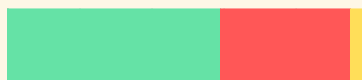
Överskådlig trendstatus för målen

Status baseras på hur senast tillgänglig data står sig i jämförelse med indikatorernas referensvärde/basår.

Positiv trend **Negativ trend** **Konstant nivå*** **Trend saknas****

1. Demokrati och delaktighet

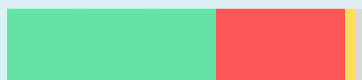
Totalt 39 indikatorer

Positiv trend: 23 (59 %)
Negativ trend: 14 (36 %)
Konstant nivå: 2 (5 %)
Trend saknas: 0 (0 %)

Utvecklingen visar framsteg, där invånarnas upplevelse av insyn och inflytande har stärkts, liksom delaktigheten i kommunens utveckling. Samtidigt kvarstår betydande utmaningar, framför allt det minskade valdeltagandet, men även ett sjunkande politiskt engagemang bland unga.

2. Livslångt lärande

Totalt 33 indikatorer

Positiv trend: 19 (58 %)
Negativ trend: 12 (36 %)
Konstant nivå: 1 (3 %)
Trend saknas: 1 (3 %)

Målområdet visar flera goda resultat med trygga lärmiljöer, hög förskoleinskrivning, hög genomströmning i gymnasiet, liksom ökat lärande i den öppna ungdomsverksamheten. Samtidigt finns utmaningar inom skolan rörande upplevd förekomst av mobbning och rasism.

3. Goda livsmiljöer

Totalt 27 indikatorer

Positiv trend: 20 (74 %)
Negativ trend: 4 (15 %)
Konstant nivå: 3 (11 %)
Trend saknas: 0 (0 %)

Kommunens livsmiljöer visar flera styrkor, med mycket god bredbandstillgång, närhet till natur och friluftsområden samt hög trygghet och nöjdhet med skötseln av allmänna platser. Samtidigt finns utmaningar som minskad nöjdhet med skötseln av motionsanläggningar samt upplevd låg tillgång till mötesplatser för unga.

4. Arbete och sysselsättning

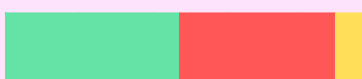
Totalt 16 indikatorer

Positiv trend: 5 (31 %)
Negativ trend: 6 (38 %)
Konstant nivå: 4 (25 %)
Trend saknas: 1 (6 %)

Kommunen har låg arbetslöshet och den ekonomiska standarden bland invånarna är generellt god, samtidigt som företagsklimatet har stärkts tydligt sedan 2020. Samtidigt kvarstår utmaningar med färre nystartade företag, något fler konkurser och ökad långtidsarbetslöshet, även om nivåerna ligger under riksnittet.

5. Goda levnadsvanor och meningsfull fritid

Totalt 36 indikatorer

Positiv trend: 17 (47 %)
Negativ trend: 15 (42 %)
Konstant nivå: 3 (8 %)
Trend saknas: 1 (3 %)

Medellivslängden är hög och många invånare skattar sitt hälsotillstånd som gott. En stor andel motionerar regelbundet och är nöjda med möjligheten att nyttja idrotts- och motionsanläggningar. Samtidigt sitter många stilla över sju timmar per dag, och psykisk ohälsa bland unga ligger på en förhållandevis hög nivå.

* En förändring på endast 0,5 procentenheter eller mindre räknas i denna specifika bedömning som en oförändrad trend.

** "Trends saknas" skrivs ut när det endast finns ett enskilt mätvärde att tillgå för indikatorn under mätperioden.

I. DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET

Målområdet syftar till att skapa goda och jämlika möjligheter till delaktighet och inflytande för alla invånare, oavsett ålder eller bakgrund. Fokus ligger på att öka valdeltagandet, främja delaktighet inom kommunens verksamheter, nyttjande av digitala verktyg för att skapa en jämlik och tillgänglig arena för samhällspåverkan samt att stärka tilliten mellan invånare och kommun.

Utvecklingen i Österåker

Utvecklingen inom demokrati och delaktighet visar både framsteg och utmaningar. Positivt är att möjligheten till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter har stärkts. Andelen invånare som upplever goda möjligheter att påverka kommunala beslut tycks ha ökat mellan 2021 och 2025. Även transparensen i politiska beslutsprocesser indikerar en positiv trend och förtroendet för kommunens politiker ligger konsekvent över rikets nivåer.

Upplevelsen av kommunens förmåga att besvara frågor har också utvecklats positivt, vilket tyder på ökad tillgänglighet och service. Likaså indikeras en ökning under mätperioden rörande den upplevda möjligheten att delta i kommunens utveckling. Samtidigt finns tydliga utmaningar. Valdeltagandet i kommunfullmäktigevalet minskade inom samtliga väljargrupper 2022 jämfört med valet 2018. Störst är minskningen i de valdistrikt som redan tidigare

hade lägst deltagande. Ungas politiska engagemang inom politiska föreningar har minskat. Dock har deras förtroende för politiker ökat de senaste åren. Andelen av Österåkers invånare som har tillit till andra invånare har minskat något, men ligger jämfört med rikssnittet på en högre nivå. Sammanfattningsvis är utvecklingen positiv när det gäller insyn och inflytande, men utmaningar kvarstår främst kring invånarnas valdeltagande. För att främja en positiv utveckling för målområdet i krävs riktade insatser för att öka valdeltagandet och ett fortsatt arbete med att stärka delaktighet i kommunens verksamheter och i lokalsamhället.

Valdeltagandet i kommunfullmäktigevalet minskade inom samtliga väljargrupper 2022

Demokrati och delaktighet

Så har kommunkoncernen arbetat

Sedan programmets antagande har kommunen arbetat vidare med att stärka delaktighet, engagemang samt förtroende mellan invånare och den kommunala organisationen. Redan i förskolan och skolan ges barn och unga möjlighet att utveckla kunskap, ansvarstagande och framtidstro. Genom att tidigt få vara delaktig och uttrycka åsikter, göra val och påverka sin vardag läggs grunden för ett aktivt medborgarskap och ett ökat samhällsengagemang i ett hållbart samhälle.

Invånardialog har använts för att samla in invånarnas synpunkter, kunskap och perspektiv vid olika utvecklingsinsatser, exempelvis i arbetet med Domaruddens friluftsområde. Arbetet tillsammans med Unga kommunutvecklare har fortsatt och gett unga möjlighet att bidra med lösningar på verkliga utmaningar i lokalsamhället, vilket stärker deras inflytande och ger kommunen viktiga insikter och idéer för arbetet framåt.

För att öka det politiska engagemanget och valdeltagandet bland unga har särskilda insatser genomförts, bland annat genom webbplatsen Ung röst och riktade postutskick till förstagångsväljare.

Inför valet arrangerades även öppet hus på Berga teater som en informations- och mötesplats (av Unga kommunutvecklare), med fokus på unga väljare. Välorganiserade och rättssäkra val har sedan länge prioriterats som en grund för förtroende i kommunen. Kommunens verksamheter använder olika forum och kanaler för ökad delaktighet, som bland annat elevråd, invånardialoger och brukarundersökningar. Livsstilsenkäten LUPP som genomfördes 2025 har gett värdefull kunskap om ungas livsvillkor i kommunen och används för att identifiera utvecklingsområden.

Tillgängligheten till information och service har förbättrats, bland annat genom en ny e-tjänsteplattform för självservice samt mer användarvänliga sätt att nyttja tjänster rörande invånarförslag och felanmälan.

Slutligen indikerar det upplevda bemötandet från kommunens tjänsteorganisation en förbättring. Här spelar kommunens servicecenter en viktig roll, då de ofta utgör invånarnas första kontakt med kommunens verksamheter.

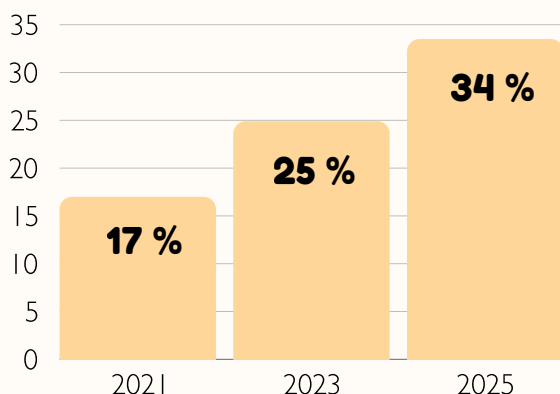
Arbetet med Unga kommunutvecklare ger unga möjlighet att bidra med lösningar på verkliga utmaningar i lokalsamhället.

Utvecklingen i siffror

Exempel på utfall bland de indikatorer som används för att följa upp målområdet:

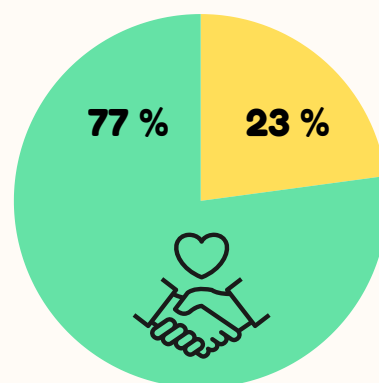
Invånarnas möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter är bra, (%)

Utvecklingen har gjort framsteg sedan 2021 och ligger på en högre nivå än riket 2025. Insyn och inflytande i kommunala beslut ökar tilliten mellan invånare och kommun och gör besluten mer rättvisa. Källa: Medborgarundersökningen

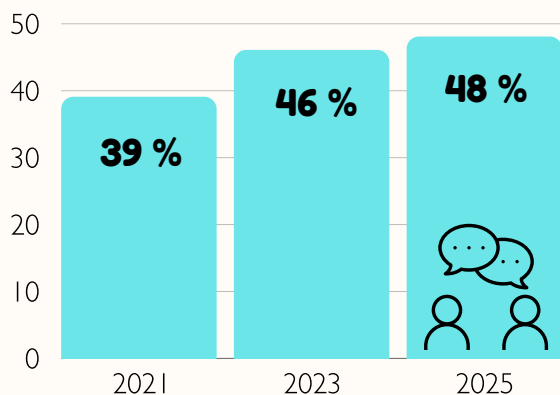
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, 2024, (%)

- Avsaknad av tillit
- Har tillit till andra

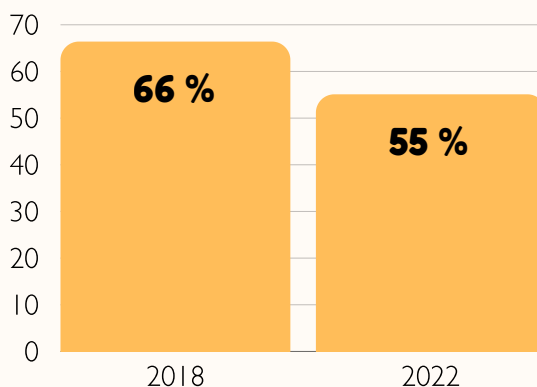
2024 var andelen med avsaknad av tillit högre jämfört med 2020. Samtidigt har andelen i Österåker legat konsekvent på en bättre nivå än snitten för riket och Stockholms läns kommuner. Källa: Folkhälsomyndigheten

Möjlighet att påverka inom de kommunala verksamheterna fungerar bra, (%)

Andelen invånare som upplever god möjlighet att påverka inom de kommunala verksamheterna tycks ha ökat sedan 2021. Andelen i Österåker är högre än snitten för riket och Stockholms läns kommuner. Källa: Medborgarundersökningen.

Valdistrikt med lägst valdeltagande i senaste kommunalval, (%)

Valdeltagandet i de distrikt med lägst deltagande sjönk mellan valåren 2018 och 2022, vilket speglar rikstrenden och kan indikera socioekonomiska skillnader och hinder för politiskt deltagande. Källa: SCB.

Urval av händelser (2024-2025)

- **Invånarförslag för ökat inflytande:** Invånarförslag är sedan 2025 det nya sättet att lämna förslag, direkt från mobilen eller datorn. Invånare kan lämna förslag i frågor som handlar om kommunens verksamheter, så som skola, vård och omsorg, kultur och fritid eller samhällsbyggnad. Syftet är att det ska vara enkelt att dela tankar och idéer för hur kommunen kan bli ännu bättre och snabbare få besked.
- **Idéverkstad för unga på Ljusterö:** Under 2025 drevs pilotprojektet Idéverkstan, en kreativ mötesplats på Ljusterö, där ungdomar kunde förverkliga egna projekt med stöd av coacher och ekonomiska medel. Genom att arbeta i projektgrupper stärktes ansvarstagande, samarbete och självkänsla hos unga på ön.
- **Anhöriggrupper för stöd och delaktighet:** Hösten 2024 startade anhöriggrupper för de som stöttar en närstående med långvarig sjukdom, funktionsnedsättning eller hög ålder. Deltagarna möts i grupper en gång i månaden för samtal och gemenskap, ledda av en anhörigkonsulent. Grupperna ska främja delaktighet, stöd och en känsla av sammanhang.
- **Samverkan för integration:** Österåker och Vallentuna samarbetar sedan 2024 kring flyktningmottagande, integration och etablering för att säkerställa hög kvalitet och effektivt använda resurser. Genom gemensamma kurser, infoträffar och drop-in skapas fler möjligheter till stöd och delaktighet för nyanlända på vägen mot självförsörjning.
- **Träffpunkter för äldre:** Fyren i centrala Åkersberga är en öppen mötesplats för äldre. Där erbjuds aktiviteter som syftar till att stärka hälsa, gemenskap och livskvalitet. Sedan 2025 drivs serveringen genom ett samverkansavtal mellan Österåkers kommun och den ideella verksamheten Väntjänsten som bland annat arbetar för att bryta ensamhet och erbjuda social samvaro för äldre.

2. LIVSLÅNGT LÄRANDE

Målområdet syftar till att skapa goda och jämlika förutsättningar för ett livslångt lärande och belyser den nära kopplingen mellan utbildningsnivå, anställningsmöjligheter och hälsa. Ett stort fokus ligger på vikten av en trygg lärmiljö, bibliotekets roll som kunskapscentrum och hur inkluderande utbildning kan minska klyftor och främja ett aktivt medborgarskap.

Utvecklingen i Österåker

Målområdets indikatorer visar överlag på goda förutsättningar för utbildning och kunskapsutveckling i kommunen, samtidigt som flera utmaningar kvarstår. En hög andel barn är inskrivna i förskolan, och en stor majoritet av eleverna i årskurs 9 är behöriga till gymnasiets yrkesprogram. Dock syns en negativ trend sedan 2023. Även andelen gymnasieelever som tar examen inom fyra år är hög, vilket tyder på en stabil genomströmning i utbildningssystemet. Likaså har graden av lärande inom den öppna ungdomsverksamheten (fritidsgårdarna) ökat. Trygghet i lärmiljöerna framstår som en styrka. Den stora majoriteten av barn i förskolan upplever trygghet, och motsvarande nivåer är höga även i grundskolan. Därtill går det att se en tydlig ökning rörande tryggheten i anpassad grundskola. Samtidigt har en relativt hög andel elever upplevt

mobbing och förekomst av rasism, både i högstadiet och gymnasiet. Upplevelsen av likabehandling av killar och tjejer har minskat i gymnasiet sedan tidigare mätning. Andelen med eftergymnasial utbildning har gradvis ökat och är förhållandevis hög. Cirka 73 procent upplever att möjligheten att bo kvar i kommunen och genomföra eftergymnasiala studier är god. Biblioteken har överlag en positiv utveckling sett till besök, utbud och aktiva låntagare, vilket följer utvecklingen för riket. Dock ligger Österåker på lägre nivåer än rikssnittet. Andelen elever i musikskola har successivt minskat sedan 2020, men ligger på en god nivå i förhållande till länets kommuner. Sammantaget visar indikatorerna på en stabil grund för livslångt lärande, men också på behov av fortsatta insatser för ökad jämlikhet och inkludering i utbildningsmiljöerna.

Andelen gymnasieelever som tar examen inom fyra år är hög

Livslångt lärande

Så har kommunkoncernen arbetat

Kommunen arbetar brett för att stärka barn och ungas lärande, trygghet och utvecklingsmöjligheter. Genom digital närvaro, samarbete med BVC, förskolor och föreningar, och initiativ för integration och hållbar livsstil har öppna förskolan öppnat dörrar för fler familjer att hitta gemenskap och stöd. Inom de kommunala förskolorna och skolorna bedrivs ett strukturerat arbete för att eleverna ska nå kunskapsmålen i enlighet med läroplanerna. Tidiga stödsatser, resultat från elevenkäter och ett systematiskt kvalitetsarbete används för att skapa goda förutsättningar för elevernas lärande. Det evidensbaserade programmet PAX används i flera skolor för att skapa trygghet och studiero i lågstadiet och programmet YAM för att stärka ungas psykiska hälsa. Andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen i kommunal grundskola har ökat mellan 2020 och 2024, liksom andelen legitimerade förskollärare i kommunal förskola. Trygghet och inkludering i lärmiljöerna har varit ett fortsatt viktigt arbetsområde. De kommunala verksamheterna arbetar med demokratiska

värderingar och motverkande av främlingsfientlighet genom undervisning, temaresor och ett aktivt värdegrundsarbete. Fritidshemmen har fått utbildning i bemötandefrågor och personalens normmedvetenhet har stärkts genom interna utbildningar och föreläsningar. För att möta framtida kompetens- och arbetsmarknadsbehov arbetar kommunen genom projekt som Växthuset, Lärvox och Jobbnyckeln, samt det kommunala aktivitetsansvaret. Dessa verksamheter och projekt stöttar unga och andra grupper utanför arbete och studier. Även kultur- och biblioteksverksamheterna har utvecklats. Biblioteket har erbjudit ett brett utbud av aktiviteter och evenemang med varierande teman och föreläsare för olika målgrupper. Samtidigt har en ny avdelning öppnats för barn och deras vårdnadshavare, vilket har genererat en ökning i antalet besök och utlån. Arbetet med ungas tillgång till kreativt lärande har bland annat skett via skapande skola, ett samordnat musikskoleutbud, sänkta avgifter och fritidsgårdarnas fokus på ungdomsproducerad verksamhet.

**Andelen lärare
med pedagogisk
högskoleexamen i
grundskolan har
ökat**

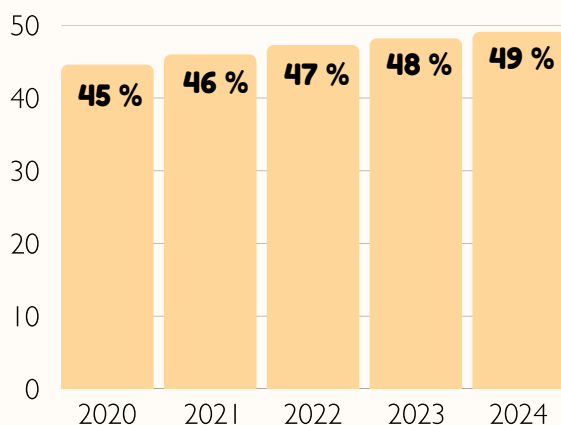

Utvecklingen i siffror

Exempel på utfall bland de indikatorer som används för att följa upp målområdet:

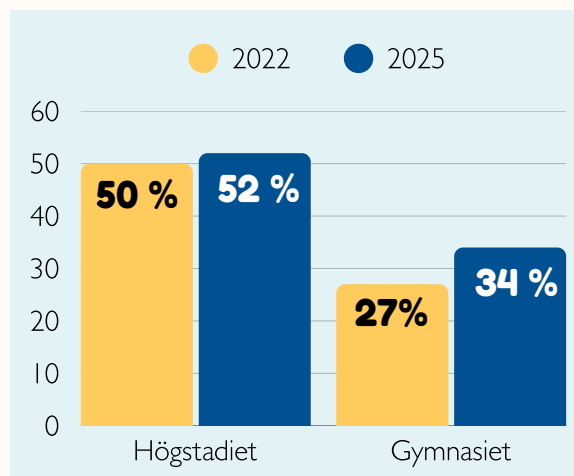
Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, (%)

Andelen invånare med eftergymnasial utbildning har ökat successivt sedan 2020 och ligger på 49 procent 2024. Andelen är något lägre än snittet för Stockholms läns kommuner och pendlingskommuner nära storstad, och något högre än riket. Källa: SCB

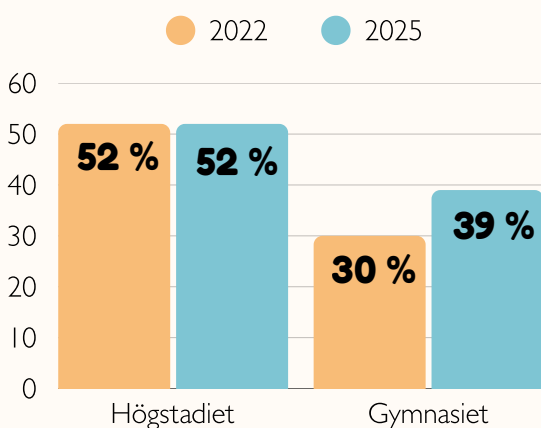

Andel som instämmer i att rasism förekommer på skolan, 2025 (%)

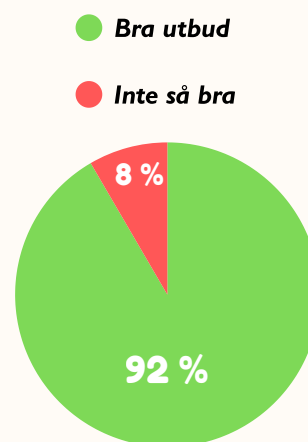
Andelen som instämmer i att rasism förekommer på skolan har ökat mellan 2022-2025, både i högstadiet och i gymnasiet. Detta pekar på ett behov av förstärkta insatser för att motverka diskriminering. Källa: LUPP 2025

Andel som anger att mobbning förekommer på skolan, 2025 (%)

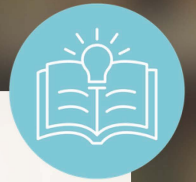

Andelen som upplever att mobbning förekommer är högre i högstadiet än i gymnasiet. En viss ökning går att se i gymnasiet de senaste åren, medan andelen i högstadiet är oförändrad men ligger på en hög nivå. Källa: LUPP 2025.

Bra utbud av bibliotekets aktiviteter, 2025 (%)

Andelen som upplever att utbudet av bibliotekets aktiviteter är bra har ökat med drygt 20 procent sedan 2023. Det går överlag att se en positiv utveckling till antalet besökare och aktiva låntagare bland biblioteken. Källa: Medborgarundersökningen

Urval av händelser (2024-2025)

- **Utbildningsprogram för skolornas undervisningsresurser:** Undervisningsresurser är personal som arbetar i klassrummet tillsammans med lärare för att stödja elevers lärande. Under läsåret 2024–2025 erbjöd kommunen en workshopserie för alla undervisningsresurser, med syftet att ge personalen ännu bättre kunskaper och verktyg för att stötta eleverna.
- **Meningsfull fritid för ungdomar med funktionsnedsättning:** Solskiftets korttidstillsyn öppnade den nyrenoverade avdelningen 2025. Ungdomar erbjuds utrymmen som sinnesrum, ateljé, spelhörna, poddstudio och en teaterscen. Med hög kompetens inom funktionsnedsättning och barns rättigheter arbetar personalen löpande med kvalitetsutveckling för att säkerställa bästa möjliga omsorg och pedagogik.
- **Österåkers bibliotek har skapat ett helt nytt rum för läsning med mindre barn:** En välkomnande och genomtänkt avdelning – “Bilderboksviken” – har skapats för de allra yngsta och deras vuxna, med syftet att stärka det läsfrämjande uppdraget. Rummet riktar sig särskilt till barn i åldrarna 0–6 år samt föräldrar, förskolepersonal och andra vuxna som följer dem.
- **Nytt arbetssätt inom den öppna ungdomsverksamheten:** Med ledorden trygghet, delaktighet och lärande har fritidsgårdarna med nya arbetssätt skapat ännu bättre förutsättningar för ungas informella lärande. Huvudfokus ligger på att möjliggöra för unga att skapa sin egen fritidsverksamhet och en bra tillvaro för både sig själva och andra.
- **Framtidsmässan - en mötesplats för nya möjligheter:** Hösten 2025 hölls den allra första Framtidsmässan i Österåkers multiarena, där elever i årskurs 8–9 och arbetssökande vuxna fick utforska utbildnings- och yrkesvägar tillsammans med lokala skolor och företag. Mässan skapade en ny gemensam arena för inspiration, kontakter och nästa steg framåt i livet.

Kunskaper

Delaktighet

3. GODA LIVSMILJÖER

Målområdet syftar till att skapa goda livsmiljöer i hela kommunen, för människor med olika livssituationer. Ett stort fokus ligger på kopplingen mellan livssituationer och livsmiljöer och hur fysiska och sociala faktorer påverkar välbefinnandet. Goda boendemiljöer, grönområden, tillgänglighet till service och social sammanhållning är alla viktiga delar av en hållbar och attraktiv stadsutveckling.

Utvecklingen i Österåker

Indikatorerna påvisar flera tydliga framsteg, men också på utmaningar som kan påverka jämlikhet och upplevd livskvalitet. Bland de positiva trenderna märks den mycket höga tillgången till fast bredband, vilket skapar goda förutsättningar för arbete och service i hela kommunen. Den nya Långhundralinjen, som drivs av rederiet Antrophia, utökar båttrafiken i Österåkers skärgård och ökar tillgängligheten till öarna. Även tillgången till grönområden och parker är god, då nästan alla invånare har tillgång till närnatur. Det upplevda utbudet av friluftsområden ligger stabilt på höga nivåer och nöjdheten med skötseln av allmänna platser visar en positiv trend. Även andelen som upplever att kommunens arbete för att främja det lokala kulturlivet fungerar bra tycks ha ökat sedan 2021. Den upplevda tryggheten utomhus är hög, särskilt dagtid, och allt fler känner sig trygga även när det är mörkt. Andelen som uppger låg grad av oro för våldsbrott har också ökat de senaste åren. Samtidigt finns det flera indikatorer som visar på

tydliga utvecklingsområden framåt. Nöjdheten med skötseln av kommunens idrotts- och motionsanläggningar samt badplatser visar en negativ utveckling och den upplevda möjligheten att använda kollektivtrafik för vardagliga resor ligger på lägre nivåer i Österåker i jämförelse med snittet för länets övriga kommuner. Ytterligare ett potentiellt utvecklingsområde är tillgången till mötesplatser för unga, där upplevelsen av utbud är låg i jämförelse med utbudet av mötesplatser för barn och äldre. Här ligger Österåker dessutom på en lägre nivå i jämförelse med rikssnittet och snittet för Stockholms läns kommuner. Nöjdheten med skolmiljöerna inomhus har ökat de senaste åren. Skolmiljöerna utomhus har fått lägre omdömen jämfört med inomhusmiljön, men visar på en ökning jämfört med 2019.

Sammantaget har kommunen attraktiva och trygga livsmiljöer, men fortsatta insatser krävs kring olika aspekter av skötseln.

” Den upplevda tryggheten utomhus är hög

Goda livsmiljöer

Så har kommunkoncernen arbetat

Österåkers kommun arbetar målmedvetet för att skapa goda livsmiljöer som präglas av trygghet, inkludering och långsiktig hållbarhet. Arbetet med att minska segregation sker bland annat genom förebyggande insatser inom skola (både kommunal och fristående), föreningsliv och arbetsmarknad, kombinerat med värdegrundsarbete och riktat stöd till grupper i risk för utanförskap. Genom fysisk planering som skapar sammanlänkade och blandade miljöer med närhet till service och rekreation läggs grunden för en socialt hållbar utveckling av hela kommunen.

För att stärka attraktiviteten i det offentliga rummet arbetar kommunen aktivt mot nedskräpning och klotter, genomför prioriterat vinterunderhåll samt möjliggör snabb hantering av fel genom en lättillgänglig felanmälningsjänst. Kommunen tillhandahåller också allmänna ytor för evenemang, torghandel och foodtrucks samt utvecklar besöksmål som Domarudden med ny toalett och vindskydd. Tillgängligheten till grönområden, skärgård och kulturmiljöer förbättras genom fortsatt utbyggnad av gång- och cykelvägar samt

investeringar i skärgårdens infrastruktur, såsom bidrag till renoveringen av bryggan på norra Ingmarsö. Ett nytt internt nätverk för hållbart resande ska dessutom stärka omställningen till hållbara resvanor.

Trivseln i de kommunala miljöerna ökas genom utveckling av lekplatser, parker och träffpunkter för både unga och äldre samt genom översyn av idrottsanläggningar. Inom det kommunala fastighetsbolaget Armada har en ny driftentreprenör upphandlats och underhålls- och trivselåtgärder har genomförts. Hyresgäster har fortsatt kunnat uppgradera sina lägenheter, samtidigt som bolaget följt sin långsiktiga underhållsplan för att minska akuta kostnader. Dessutom har inre underhåll i skolor och förskolor genomförts enligt hyresavtal.

Trygghetsarbetet bygger på samordning över förvaltningsgränser, trygghetsvandringar och engagerade nattvandrare. Nattpatrullen, som tillser att invånare med trygghetslarm får snabb hjälp, bidrar till både faktisk och upplevd trygghet i hela kommunen.

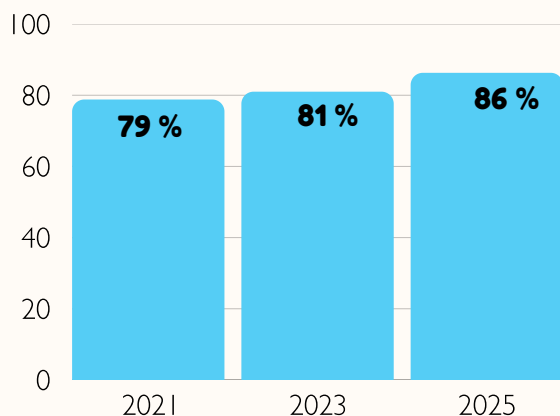
Trivseln i de kommunala miljöerna ökas genom utveckling av lekplatser, parker och träffpunkter

Utvecklingen i siffror

Exempel på utfall bland de indikatorer som används för att följa upp målområdet:

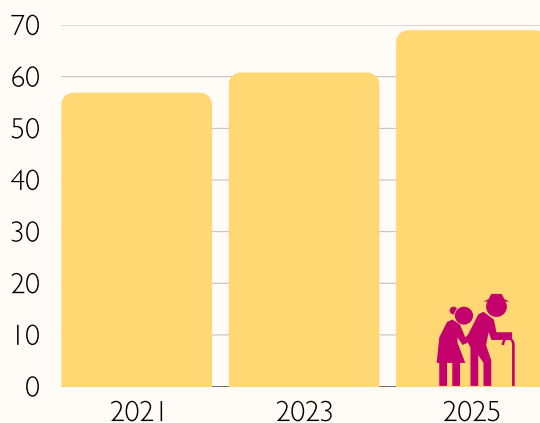
Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute, (%)

Andelen i Österåker som känner sig trygga utomhus i området där de bor när det är mörkt ute har ökat de senaste åren. När det är ljus ute är den upplevda tryggheten ännu högre, med 98 procent 2025.

Källa: Medborgarundersökningen

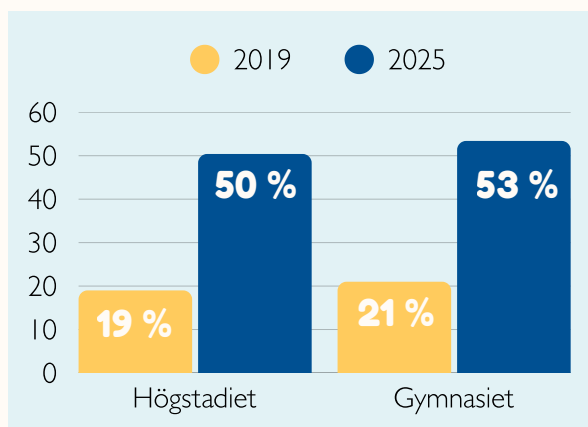
Bra utbud av ställen för äldre att träffas på i kommunen, andel (%)

Andelen som upplever att det finns ett bra utbud av ställen för äldre att träffas på har successivt ökat sedan 2021. Andelen i Österåker är högre än snitten för riket, pendlingskommuner nära storstad och länets kommuner.

Källa: Medborgarundersökningen

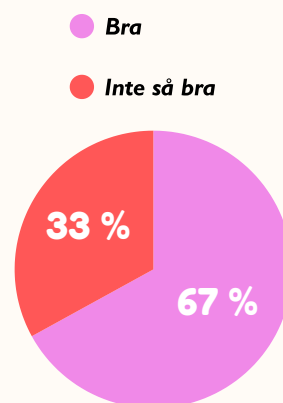
Upplevd skolmiljö utomhus, högstadiet och gymnasiet, (%)

Nöjdheten med skolmiljön ute i Österåker visar på en påtagligt ökning mellan 2019 och 2025, både i högstadiet och i gymnasiet. En välfungerande skolmiljö utomhus kan stärka både elevernas lärande och deras välbefinnande.

Källa: LUPP 2025

Möjligheterna att enkelt använda kollektivtrafik för vardagliga resor är bra, 2025, andel (%)

Resultatet 2025 är relativt oförändrat jämfört med referensvärdet (2021). Snittet för Österåker är något lägre än snitten för riket, Stockholms läns kommuner och pendlingskommuner nära storstad.

Källa: Medborgarundersökningen

Urval av händelser (2024-2025)

- **Invigning av Skånstaparken – en ny mötesplats där nutid möter järnålder:** 2025 invigdes Skånstaparken, en ny stadsdelspark med aktivitetsytor, motionsslinga, promenadstråk och den centrala Kantarellparken. Konstverket Forum Vendelorum knyter samman platsens forntida lämningar med dagens mötesplats. Parken utgör ytterligare en levande samlingspunkt för invånare i alla åldrar.
- **Ny gång- och cykelväg under Säbybron – tryggare väg längs Åkers kanal:** Den nya gång- och cykelvägen under Säbybron gör det möjligt att ta sig hela vägen från Kanalstaden till Garnsviken utan att korsa trafikerade vägar. Projektet omfattade ny bro, cirkulationsplats och sammanhängande gång- och cykelstråk på båda sidor av kanalen. Satsningen har förbättrat framkomligheten avsevärt och underlättar hållbara och smidiga vardagstransporter i kommunen.
- **Nattvandring hela sommaren för ökad trygghet:** 2025 fortsatte Österåkers kommun sin satsning på trygghet genom att erbjuda nattvandring även under sommaren. Nattvandringen, som drivs av idrottsföreningar och skolklasser, spelar en viktig roll för att skapa trygghet för kommunens unga. För att underlätta engagemanget lanserades ett nytt digitalt bokningssystem.
- **Stort engagemang när Domarudden utvecklas:** Under 2024 deltog många invånare i dialogen om Domaruddens framtid och delade värdefulla perspektiv om allt från naturreservatens användning och föreningslivets roll till bastuns framtid, skyltning, transporter och tillgänglighet. I december 2025 återöppnades bastun, parallellt med att Domaruddens friluftsgård förbereds för full drift till den kommande säsongen.
- **Österåker utsedd till landets bästa småstadskommun:** 2024 utsågs Österåker till landets bästa småstadskommun bland storstads- och pendlingskommuner i Villaägarnas riksförbunds årliga mätning av småhuskommuner. Rankingen bygger på faktorer som inflyttning, efterfrågan på småhus och låg inbrottsrisk – viktiga delar av en attraktiv boendemiljö.

Boende

4. ARBETE OCH SYSSELSÄTTNING

Målområdet syftar till att skapa jämlika möjligheter till sysselsättning och etablering på arbetsmarknaden. Fokus ligger bland annat på företagandets roll för tillväxt och socialt hållbar utveckling i kommunen, samt möjligheter att öka arbetstillfällena och sysselsättning genom samverkan.

Utvecklingen i Österåker

Inom arbete och sysselsättning visar indikatorerna på en överlag stark arbetsmarknad i kommunen, samtidigt som vissa grupper fortsatt står inför betydande utmaningar. Pandemins efterverkningar och den ekonomiska oron de senaste åren har påverkat både arbetsmarknaden och näringslivet, bland annat genom en fördröjd återhämtning sett till målområdets olika aspekter. Bland styrkorna märks den låga arbetslösheten, både bland unga i åldern 16–24 år och bland den arbetsföra befolkningen i stort. Andelen invånare med hög ekonomisk standard är god i jämförelse med riket. Samtidigt ligger vuxna och barn med varaktig låg ekonomisk standard kvar på låga nivåer. Genomströmningen inom gymnasial vuxenutbildning är god, vilket kan antas stärka möjligheterna till omställning och kompetensutveckling. Samtidigt framträder flera utmaningar. Långtidsarbetslösheten bland personer i åldern 25–65 år är högre 2024 i jämförelse med

2020, vilket innebär en risk för varaktigt utanförskap och försämrad hälsa för berörda grupper. Dock har andelen minskat de senaste tre åren, men har inte återhämtat sig helt. När det gäller senior arbetskraft har andelen kommunalt anställda som är 65 år eller äldre ökat och ligger högre än snittet för riket. Samma mönster går att se hos andelen invånare i åldern 65–69 år som är sysselsatta i kommunen, då även denna nivå jämförelsevis är god. Det pekar på en positiv trend när det gäller att tillvarata äldres kompetens. Inom näringslivsområdet visar indikatorerna både styrkor och svagheter. Antalet nystartade företag och arbetsställen ligger på lägre nivåer 2024 jämfört med 2020 och samma mönster går att se i övriga riket. Företagskonkurserna har ökat men ligger jämfört med riket och Stockholms läns kommuner på fortsatt låga nivåer. Österåker har klättrat stadigt uppåt i rankingen för företagsklimat. 2025 ligger Österåker på plats 34 av landets 290 kommuner.

Bland framstegen märks den låga arbetslösheten

Arbete och sysselsättning

Så har kommunkoncernen arbetat

Österåkers kommun arbetar målmedvetet för att stärka arbete och sysselsättning genom riktade insatser, samverkan och ett socialt hållbart perspektiv. Ett centralt mål är att öka sysselsättningsgraden, särskilt för grupper som står längre från arbetsmarknaden.

Arbetsmarknadsenheten driver flera initiativ, bland annat projektet Växthuset och Jobbvux som ger utbildning och stöd som stärker vägen mot arbete. Det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) stödjer unga som varken arbetar eller studerar tillbaka till studier eller sysselsättning. Inom socialförvaltningen och arbetsmarknadsenheten har ett arbete påbörjats för att möta aktivitetskravet i den nya socialtjänstlagen. Målgruppen är personer med försörjningsstöd som ska erbjudas aktiviteter som stärker möjligheterna till arbete eller studier. Kommunen möter samtidigt ett växande rekryteringsbehov, bland annat inom äldreomsorgen, där både kompetensförsörjning och bostadsförsörjning för framtida medarbetare är viktiga frågor. För ungdomar erbjuds sommarjobb .

inom allt från kultur och äldreomsorg till administration och entreprenörskap. Ett annat prioriterat område är att ta tillvara senior arbetskraft. Andelen kommunanställda över 65 år ökade mellan 2020 och 2023, men sjönk något 2024. Kommunen arbetar för att senior kompetens ska tas tillvara, bland annat genom åldersneutrala och behovsbaserade rekryteringar och insatser för att nå seniorer som önskar sommarvikariat. Likaså arbetar kommunen för att främja företagets etablering och utveckling. Genom företagsträffar, företagsbesök och nya arbetssätt stärks dialogen mellan kommunen och näringslivet. Nyföretagarcentrum har fått ökade resurser, samtidigt som markbrist ibland begränsar möjligheten att tillgodose företagets behov. Ett arbete har inletts för att ytterligare stärka sysselsättningsmöjligheter, goda arbetsvillkor och socialt hållbart företagande via kommunens upphandlingar.

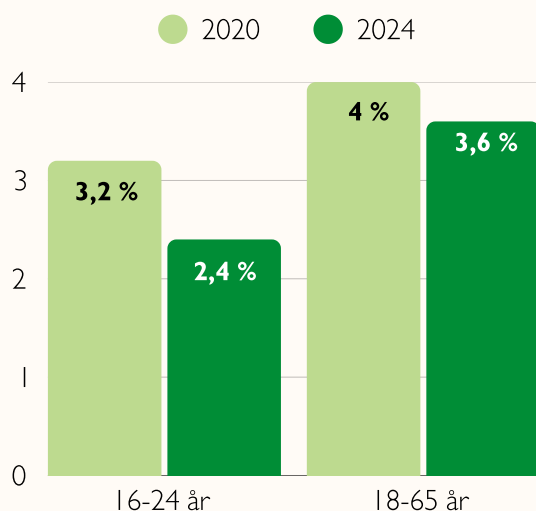
För ungdomar erbjuds sommarjobb inom allt från kultur till entreprenörskap

Utvecklingen i siffror

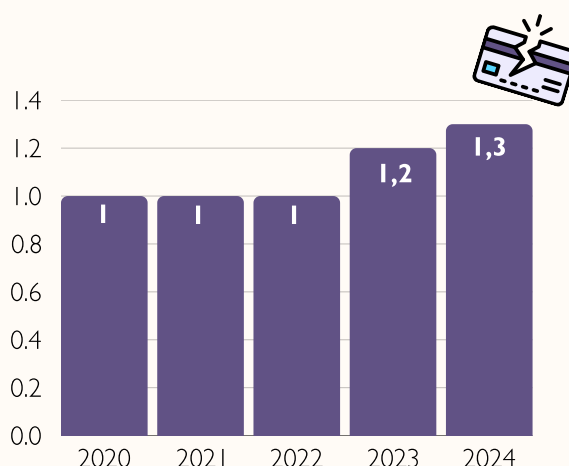
Exempel på utfall bland de indikatorer som används för att följa upp målområdet:

Arbetslöshet, årsmedelvärde, (%)

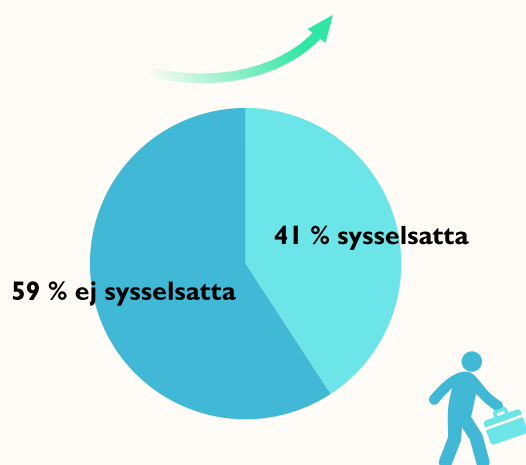
Arbetslösheten i Österåker 2024 har minskat i jämförelse med 2020. Nivån är lägre än i riket, storstadsnära pendlingskommuner och Stockholms läns kommuner. En viss ökning ägde dock rum mellan 2023 och 2024 för samtliga. Källa: SCB

Företagskonkurser, antal/1000 invånare, 16-64 år

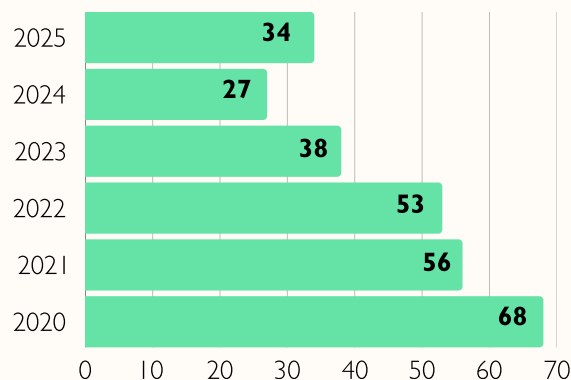
Antalet företagskonkurser per 1000 invånare har ökat under mätperioden 2020–2024. Trots uppgången ligger nivån lägre än riket, Stockholms läns kommuner och pendlingskommuner nära storstad. Utvecklingen inom dessa grupper uppvisar liknande trend. Källa: Tillväxtanalys

Sysselsatta invånare 65-69 år, 2024, (%)

Andelen sysselsatta invånare (65-69 år) uppvisar en ökande trend. Mellan 2020 och 2024 har andelen ökat med 6 procentenheter. Med en höjd pensionsålder och bättre hälsa arbetar fler seniorer längre, ofta med flexibla anställningar eller deltidslösningar. Källa: SCB

Upplevt företagsklimat, ranking

Under mätperioden har det upplevda företagsklimatet gjort ett flertal betydande klättringar i rankingen. 2025 placerade sig Österåker på plats 34 av landets 290 kommuner. Källa: Svenskt näringsliv

Urval av händelser (2024-2025)

- **Växthuset – en plats där invånare och företag kan växa tillsammans:** 2025 beviljade region Stockholm 1,6 miljoner kronor för att utveckla Växthuset i Österåkers kommun. Projektet ska möjliggöra för fler att utbilda sig, hitta jobb eller byta karriär, samtidigt som företag får bättre tillgång till rätt kompetens. Växthuset blir en mötesplats där kommunen, utbildningsaktörer och näringslivet samarbetar för att stärka den lokala arbetsmarknaden och intresset för framtidens yrken.
- **Open Future - unga i Österåker ges mod, verktyg och framtidstro:** Sommaren 2025 lanserades Open Future – ett nytt program som rustar unga entreprenörer mellan 15 och 18 år med självledarskap, kreativitet och framtidstro. Under en månad fick deltagarna utveckla sina idéer, träna praktiskt och inspireras av föreläsare inom hållbarhet, AI, innovation och personlig utveckling.
- **Jobbvux gör vägen till arbete enklare för Österåkers invånare:** Jobbvux, som startade i Österåker 2025, ska ge invånare bättre möjligheter att hitta arbete och nå egen försörjning. Satsningen riktar sig främst till arbetssökande, personer med försörjningsstöd och unga som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret. Under hösten erbjöds bland annat vägledning på drop-in, mattestuga, digital kompetensträning samt introduktioner till yrken inom vård, omsorg och restaurang. Jobbvux är ett pilotprojekt inom utvecklingsprojektet Växthuset.
- **Österåker på topplistan över Sveriges framtidskommuner:** Österåker rankades som en av Sveriges mest framtidsstarka kommuner 2025, med en placering på plats 9 av landets 290 kommuner i rapporten Sveriges Framtidskommuner 2025. Österåker utmärker sig med stark befolkningstillväxt, hög andel högutbildade, ett växande näringsliv och goda möjligheter till jobb och livskvalitet. Rapporten är framtagen av affärsdata- och analysföretaget Dun & Bradstreet.

Arbete

Inkomst

1 INGEN FATTIGDOM

4 GOD UTBILDNING

5 JÄMSTÄLLDHET

8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT

10 MINSKAD OJÄMLIKHET

17 GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP

5. GODA LEVNADSVANOR OCH MENINGSFULL FRITID

Målområdet syftar till att skapa jämlika förutsättningar för hälsosamma vanor och en meningsfull fritid genom hela livet. Fokus ligger på lika möjligheter till fysisk aktivitet, minskad psykisk ohälsa, tillgång till sexuell och reproduktiv hälsovård, minskat missbruk och vikten av att minska social isolering och främja den sociala gemenskapen.

Utvecklingen i Österåker

Uppföljningen av målområdet visar flera positiva utvecklingstendenser gällande invånarnas hälsa och sociala välbefinnande, men också tydliga utmaningar. Medellivslängden i Österåker är hög för både kvinnor och män, vilket speglar långsiktigt goda levnadsvillkor. En stor andel av både unga och vuxna motionerar och tränar regelbundet, och majoriteten av invånarna skattar sitt hälsotillstånd som gott. Samtidigt uppger en betydande andel invånare (53 procent) att de lever ett stillasittande liv, vilket följer den nationella trenden och utgör en risk för ohälsa. Andelen som upplever god möjlighet att nyttja kommunens idrotts- och motionsanläggningar ligger på höga nivåer och på en högre nivå än riket, medan upplevelsen av utbud av allmänna träningsplatser utomhus visar en tendens till försämring. Andelen barn och unga med psykisk ohälsa uppvisar en marginell ökning och ligger på högre nivåer än riket de senaste åren. Omkring 44 procent av invånarna (16-84 år)

uppger att de besväras av oro, ångest eller ängslan. Utvecklingen kring levnadsvanor visar överlag oförändrade nivåer. Andelen invånare som röker dagligen ligger på ca 5 procent medan dagligt snusande ligger på knappt 19 procent, vilket indikerar en något högre nivå än riket. Andelen med riskabla alkoholvanor ligger på ca 18 procent medan riskabla spelvanor omfattar ca 3 procent av invånarna. Andelen vuxna invånare som använt narkotika ligger på drygt 5 procent och tyder på en något högre nivå än snittet för riket. Andelen invånare som saknar emotionellt stöd indikerar en ökning de senaste åren och den upplevda möjligheten att vara den man är och leva det liv man vill leva tycks ha sjunkit marginellt de senaste åren. Sammantaget finns goda förutsättningar för ett gott och hälsosamt liv i kommunen, men utvecklingen pekar på behov av insatser för att minska psykisk ohälsa, stillasittande och socialt utanförskap.

Majoriteten av invånarna skattar sitt hälsotillstånd som gott

Goda levnadsvanor och meningsfull fritid

Så har kommunkoncernen arbetat

Kommunkoncernen bedriver ett brett och långsiktigt arbete för att stärka hälsa, förebygga ohälsa och främja social hållbarhet i alla åldrar. Genom att ansluta sig till Pep Kommun 2025 har kommunen, tillsammans med Generation Pep, åtagit sig ett strukturerat utvecklingsarbete för att öka fysisk aktivitet och främja goda matvanor bland barn och unga inom kommunala arenor. Något som sker genom kunskapshöjande insatser, erfarenhetsutbyte och hälsofrämjande kampanjer. I Österåkers skolverksamheter syns detta bland annat genom rörelseaktiviteter under skoldagen och på rasterna.

Insatser som "Frisk skolstart", Seniorsportskola, hälsoscreening för personer över 60 år, fler gång- och cykelbanor samt utveckling av leder bidrar till att göra hälsosamma val tillgängliga för fler. För att tidigt upptäcka barns behov och kunna erbjuda tidiga och samordnade insatser, har kommunen under 2025 tillsammans med vård och polis beslutat att införa samverkansmodellen Backa barnet. Implementering sker 2026–2028.

Skolbaserade program som YAM, PAX och IBIS

genomförs med syfte att stärka elevernas psykiska hälsa, studiero och sociala förmågor. Här har även arbetet med undervisningskvaliteten i skolan och att stärka elevhälsans roll varit central.

Samverkan mellan psykiatri och socialtjänst, en ny träffpunkt för målgruppen inom psykiatri samt riktade insatser till nyanlända bidrar till tidigt stöd och integrering via sociala sammanhang.

Ungdomsmottagningen är central i arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och når samtliga elever i årskurs 8 genom klassbesök. Kommunen bedriver även föräldrastöd och erbjuder digitala verktyg för att främja trygga relationer. Inom ANDTS-området sker undervisning i skolan, samverkan med föreningsliv och vårdnadshavare samt förebyggande arbete genom metoden Krogar mot knark.

Slutligen har social gemenskap främjats genom utvecklade mötesplatser för unga, äldre och personer med psykisk ohälsa, familjecentralens verksamhet samt genom att integrera mötesplatser som en viktig del i stadsplaneringen.

Österåkers kommun har tillsammans med vård och polis beslutat att införa Backa barnet

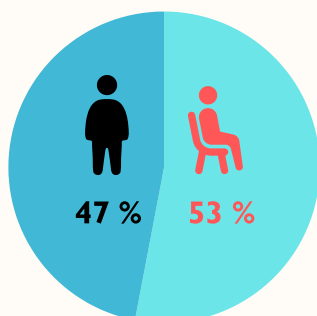

Utvecklingen i siffror

Exempel på utfall bland de indikatorer som används för att följa upp målområdet:

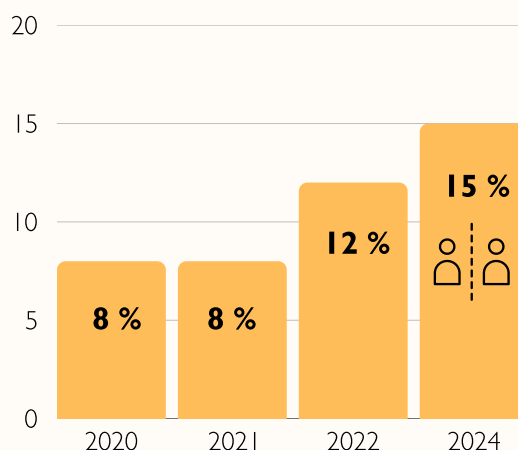
Invånare 16-84 år som är stillasittande mer än 7 timmar per dag, (%)

- Mer än 7 timmar
- Mindre än 7 timmar

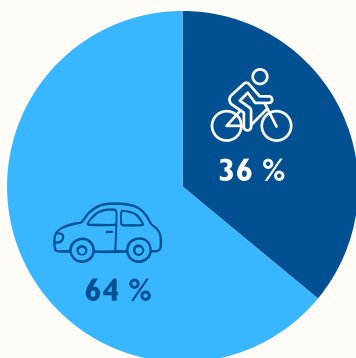
53 % av invånarna i Österåker var stillasittande 7 timmar eller mer per dag 2024. Många kompenserar genom träning – men mängden stillasittande tid fortsätter att spela en avgörande roll för vår hälsa.
Källa: Folkhälsomyndigheten

Invånare med avsaknad av emotionellt stöd, (%)

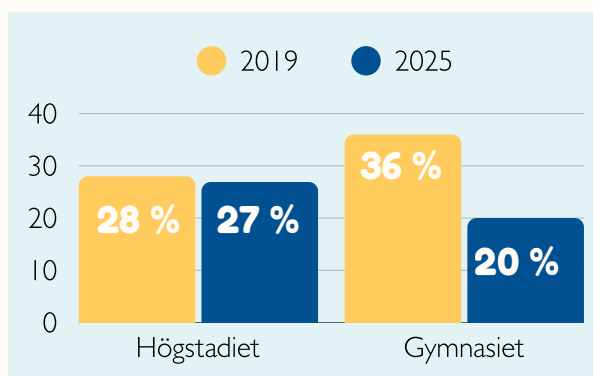
Andelen invånare i Österåker med avsaknad av emotionellt stöd indikerar en ökning. Riket följer samma trend, men Österåker ligger på en högre nivå. Påverkansfaktorer kan bl.a. vara sociala relationer, arbetsmiljö och samhälleliga stödinsatser. Källa: Folkhälsomyndigheten

Andel boende som går, cyklar eller använder kollektivtrafik som färdmedel (genomsnitt för veckan), 2024, (%)

Sett till val av färdmedel i Österåker står gång, cykel och kollektivtrafik för en dryg tredjedel (36 procent). Aktiva, hållbara färdssätt är kopplat till bättre folkhälsa genom ökad fysisk aktivitet.
Källa: Region Stockholm: Resevaneundersökning

Andel unga som anger att de känt sig nedstämda flera gånger i veckan eller oftare, (%)

Andelen unga som anger att de känt sig nedstämda flera gånger i veckan eller oftare har minskat betydligt i gymnasiet mellan 2019 och 2025. Samtidigt är nivån relativt oförändrad i högstadiet.
Källa: LUPP 2025

Urval av händelser (2024-2025)

• **Socialtjänsten i ny form – tidigare stöd och större närvaro i vardagen:**

Juli 2025 infördes en ny socialtjänstlag som gör hjälpen mer förebyggande, tillgänglig och individnära. Invånare ska enklare få stöd i tid, bland annat genom att kunna boka direktkontakt med socialförvaltningen och ta del av insatser utan biståndsbedömning. Kommunen satsar samtidigt på moderna mötesplatser, ökat stöd i skolor, digitala verktyg och lokalt stöd till våldsutsatta.

• **Backa barnet – ny överenskommelse för barnets bästa:** Under 2025 skrev Österåkers kommun - tillsammans med Polisen, Åkersberga barnmorskemottagning och BVC Sju Systrar - under en överenskommelse om Backa barnet. Samverkansmodellens syfte är att tidigt upptäcka och möta barn och ungas behov för att främja hälsa och förebygga utanförskap och kriminalitet.

• **Österåker blir Pep Kommun - stärkt arbete för barn och ungas hälsa:** Sedan 2025 är Österåker en stolt deltagare i Pep Kommun, med syftet att öka fysisk aktivitet och främja goda matvanor hos barn och unga. Deltagandet bygger på samverkan mellan organisationen Generation Pep och andra kommuner, med fokus på hälsofrämjande styrning, vägledning och konkreta verktyg.

• **Kostnadsfri hälsoscreening för invånare som är 60 år eller äldre:** Den kostnadsfria digitala hälsoscreeningen ger personer över 60 år i Österåker en snabb överblick av sina levnadsvanor och vad som kan stärka deras hälsa. Personer över 75 år kan dessutom få ett individuellt årsprogram med stöd av en personlig hälsopedagog för att främja god hälsa i vardagen. Arbetet pågår sedan 2025.

• **Österåker först i Sverige – nytt familjestärkande pilotprojekt med SOS Barnbyar:** Som första kommun i Sverige startade Österåker 2025 ett pilotprojekt med SOS Barnbyar för att stötta familjer där ett barn placerats men syskon bor kvar hemma. Satsningen kompletterar kommunens befintliga verksamhet och ska förebygga att fler barn behöver placeras genom stöd inom skolgång, fritid, föräldraskap och socialt nätverk.

Del 3. Arbetet framåt

Prioriterade åtgärdsområden

Under uppföljningsprocessen av programmet har åtgärdsområden identifierats inom respektive målområde. Dessa områden bör prioriteras för att hantera utmaningar och ytterligare stärka målarbetet. Baserat på uppföljningens slutsatser kommer en konkret handlingsplan för kommunens verksamheter att tas fram och förankras under 2026. Denna kommer att integreras med slutsatser och åtgärder som framkommer inom arbetet med lägesbilden över brottsligheten i Österåkers kommun.

Demokrati och delaktighet

- Arbeta för att fler invånare nås av relevant, lättillgänglig och målgruppsanpassad information om val, politiska processer och möjligheter till delaktighet.
- Vidareutveckla dialogformer mellan kommun och invånare för att skapa fler arenor där invånarna kan uttrycka åsikter, ställa frågor och bidra till lokala beslut, med syftet att öka engagemanget och på sikt stärka valdeltagandet.
- Förstärka kommunikationen kring större förändringar inom kommunens verksamheter genom att vara tidig, tydlig och transparent. Genom öppen och konsekvent kommunikation skapas bättre förståelse för kommunens beslut och prioriteringar, vilket bidrar till ökad tillit till kommunens arbete.

Livslångt lärande

- Förstärka det systematiska och likvärdiga arbetet mot rasism och mobbning i både högstadiet och gymnasiet, för att säkerställa en trygg och inkluderande lärmiljö.
- Identifiera insatser som kan stödja och bibehålla den positiva utvecklingen inom biblioteken, med fokus på deras roll som öppna och tillgängliga miljöer för lärande genom hela livet.
- Kartlägga förutsättningarna för att bredda utbudet och öka valfriheten av utförare inom kulturutövande för barn och unga i syfte att erbjuda fler möjligheter till informellt lärande och kreativa uttrycksformer.

Goda livsmiljöer

- Stärka skötsel och underhåll av kommunens idrottsanläggningar, motionsytor och badplatser, med syftet att ge goda förutsättningar för aktivitet och rekreation.
- Kartlägga och vid behov utveckla utbudet av trygga och attraktiva mötesplatser för unga i kommunen, inklusive mötesplatser som drivs av privata, ideella och andra externa aktörer.
- Upprätthålla det kommunövergripande trygghetsarbetet för att säkerställa att den redan höga upplevda tryggheten bibehålls och inom vissa områden stärks ytterligare.

Arbete och sysselsättning

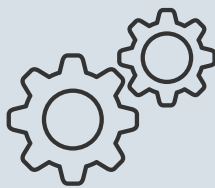
- Främja nyföretagande och skapa goda förutsättningar för etablering av nya arbetstillfällen. Detta i enlighet med den nya näringslivsstrategins tre inriktningar för utvecklingsarbetet: ett växande näringsliv, ett tryggt näringsliv och en effektiv och tillgänglig kommun.
- Utöka möjligheterna till praktik, arbetsträning och anställning för grupper som står långt från arbetsmarknaden, för att stärka deras etablering och delaktighet.

Goda levnadsvanor och meningsfull fritid

- Fortsätta utveckla insatser som främjar rörelse i vardagen och goda levnadsvanor, i linje med regeringens uppdrag om en nationell kraftsamling för ökad fysisk aktivitet. Detta ska bidra till att skapa mer aktiva och hälsosamma livsmönster för invånare i alla åldrar.
- Stärka arbetet med tidiga och samordnade förebyggande insatser som når barn, unga och vuxna, i syfte att motverka psykisk ohälsa och för att främja samhörighet och gemenskap.
- Bibehålla fokus på att utveckla ett hållbart mobilitetssystem som underlättar och uppmuntrar till aktiv transport, såsom gång och cykel.

Övergripande strategiskt arbete

- Se över och aktualisera programmets uppsättning av indikatorer, med syftet att säkerställa en fortsatt ändamålsenlig och tillförlitlig uppföljning.
- Vidareutveckla samverkansgruppen för social hållbarhet och folkhälsa, med syftet att stärka funktionen som förvaltningsöverskridande motor för programmets målarbete

Nu fortsätter det viktiga arbetet för att stärka social hållbarhet och förbättra folkhälsan i hela kommunen.

Utmaningarna kräver gemensamma krafter, och genom samverkan och starka samarbeten kan vi skapa trygga, jämlika och hälsosamma livsvillkor för alla invånare.

Tack för att just du är med och gör skillnad!

